

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาสมรรถภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 184 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 40 โรงเรียน ขนาดกลาง 94 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 50 โรงเรียน จำนวนประชากรโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 184 คน หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 184 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 184 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 552 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจากทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 โรงเรียน จากประชากรโรงเรียน 184 โรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตภาคตะวันออก จำแนกตามจังหวัด และขนาดโรงเรียน

โรงเรียน/ จังหวัด	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
ชลบุรี	3	16	15	34	2	10	10	22
ฉันทบุรี	8	10	6	24	5	7	4	16
ฉะเชิงเทรา	6	21	5	32	4	15	4	23
ตราด	8	5	3	16	5	3	2	10
นครนายก	2	5	4	11	2	3	2	7
ปราจีนบุรี	10	13	3	26	7	9	2	18
ระยอง	1	12	7	20	1	8	5	14
สระแก้ว	2	12	7	21	2	8	5	15
รวม	40	94	50	184	28	63	34	125

2.2 ขั้นตอนที่ 2 จากโรงเรียนแต่ละ โรงเรียนที่สุ่มได้ผู้วิจัยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 3 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 375 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 125 คน หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 125 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 125 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน				กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้า หมวดวิชา	ประธาน คณะกรรมการ สถานศึกษา	รวม
ชลบุรี	2	10	10	22	22	22	22	66
จันทบุรี	5	7	4	16	16	16	16	48
ฉะเชิงเทรา	4	15	4	23	23	23	23	69
ตราด	5	3	2	10	10	10	10	30
นครนายก	2	3	2	7	7	7	7	21
ปราจีนบุรี	7	9	2	18	18	18	18	54
ระยอง	1	8	5	14	14	14	14	42
สระแก้ว	2	8	5	15	15	15	15	45
รวม	28	63	34	125	125	125	125	375

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนกตาม เพศ ประสิทธิภาพ ขนาดโรงเรียน และสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานธุรการ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน ด้านการบริหารงานบริการ ด้านการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน และด้านการบริหารงานอาคารสถานที่

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือโดยมีขั้นตอนและรายละเอียดพอสังเขปดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการบริหารงานโรงเรียน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานธุรการ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานปกครองนักเรียน การบริหารงานบริการ การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน และการบริหารงานอาคารสถานที่ จากเอกสารและตำราต่าง ๆ

2. ร่างแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. เสนอร่างแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องในการใช้ภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

3.1 ดร. ศรีวรรณ มีคุณ	หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 ดร. สมศักดิ์ ลีลา	อาจารย์ประจำภาควิชาการวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.3 ดร. สุรัตน์ ไชยชมภู	ผู้อำนวยการสำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดชลบุรี
3.4 นายภูงศ์ บุญรัตนสุนทร	ผู้อำนวยการโรงเรียนชลราษฎรอำรุง
จังหวัดชลบุรี
3.5 นายสถาพร พฤษฒิกุล	หัวหน้าศึกษานิเทศก์
สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี
3.6 นางพิศวาท น้อยมณี	อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนชลกันยานุกูล
จังหวัดชลบุรี

4. เสนอร่างแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 72 คน เพื่อการหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 การหาค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อ

กับคะแนนรวม ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .39 - .81 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข หน้า 71-72)

4.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามรายด้านมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาระหว่าง .85 - .98 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ .96 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข หน้า 72)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออก รวม 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละร้อยของแบบสอบถามที่ส่งไปแต่ละโรงเรียนในแต่ละจังหวัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สมรรถภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออก ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสมรรถภาพการบริหารมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสมรรถภาพการบริหารมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสมรรถภาพการบริหารปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสมรรถภาพการบริหารน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสมรรถภาพการบริหารน้อยที่สุด

2. การเปรียบเทียบสมรรถภาพการบริหารงานระหว่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีเพศ และประสบการณ์ต่างกัน ใช้การทดสอบค่าวิกฤต (t - Test)

3. การเปรียบเทียบสมรรถภาพการบริหารงานโรงเรียนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน
ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้า
หมวดวิชา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว
(One - Way ANOVA) และในกรณีที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ
เซฟเฟ (Scheffe's Test)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University